

Pöytäkirjamerkinnot hallituksen talousarvio- ja kehysneuvotteluista 17.9.2019

Aamu- ja iltapäivätoiminta ja Islannin malli

Momenttia voidaan käyttää ap-ip-toiminnan sekä Suomen Islannin mallin toimeenpanoon. Kohdennuksesta päätetään 2020 kehysriihen yhteydessä.

Hoitajamitoitus

Hallitus sitoutuu parantamaan vanhuspalveluita merkittävästi tällä hallituskaudella kirjaamalla lakiin henkilöstön sitovan vähimmäismitoituksen tehostetussa palveluasumisessa (0,7).

Mitoituksen toteutuksessa huomioidaan hoitoisuus ja henkilöstön työnjakoa selkeytetään tukipalvelujen osalta. Vanhuspalvelulakia päivittävä asiantuntijatyöryhmä antaa ehdotuksena syyskuun loppuun mennessä siitä, miten hallitusohjelman tavoite on saavutettavissa. Lausuntokierroksen ja lainsäädännön arviointineuvoston käsittelyn jälkeen hallituksen esitys annetaan eduskunnalle syysistuntokauden aikana. Hallitus on sitoutunut toteuttamaan hallitusohjelmakirjauksen sitovasta henkilöstömitoituksesta vanhusten tehostetussa palveluasumisessa (0,7) ja varaa siihen taloudelliset resurssit JTS:ssä ja talousarvioissa.

Maahanmuuttovirasto ja valtion vastaanottokeskukset

Turvapaikkaprosessia tehostetaan hallituskauden aikana. Tavoitteena on kuuden kuukauden käsittelyaika. Tehostus toteutetaan tarvittavien hallinto- ja lainsäädäntömuutosten avulla. Maahanmuuttovirastossa otetaan käyttöön automaattinen päätöksentekomenettely toteuttamalla tarvittavat lainsäädäntömuutokset.

Makera

Hallituksen tavoitteena on turvata mahdollisuudet maatalouden rakennetukien maksamiseen vuoden 2020 tasolla nykyisen rakennetukijärjestelmän soveltamisen ajan pääomittamalla maatilatalouden kehittämisrahastoa (Makera). Uuden rahastokauden tukijärjestelmäkokonaisuuden rahoituksesta päätetään erikseen.

Oikeusministeriön hallinnonalan siirtyvät erät

Oikeusministeriön hallinnonalan siirtyvien erien tasoa (HO 2019) koskevasta vähennyksestä vuodesta 2023 lukien päätetään Julkisen talouden suunnitelmassa vuosille 2021–2024.

PK-yritysten investointien edistäminen

Hallitus haluaa vauhdittaa pk-yritysten investointeja. Finnveran takausjärjestelmässä pk-yrityksille käytössä olevaa 50 %:n takauksen nostamista selvitetään. Myös takausjärjestelmän muut osat käydään läpi tavoitteena edelleen yritysten investointien vauhdittaminen.

Rahapeliuottojen tulevaisuusnäkymät

Selvitetään kehysriiheen 2020 mennessä valtiolle kertyvän rahapeliuoton tulevaisuusnäkymiä ja käyttöä osana valtion tulojen ja menojen kokonaisuutta.

Rajavartiolaitos

Turvataan Rajavartiolaitoksen suorituskyky muuttuvassa toimintaympäristössä. Rajavartiolaitoksen kahden lentokoneen uusiminen käynnistetään ja niitä koskevaa rahoitusta täydennetään kohti hallitusohjelman mukaisesta tasoa hallituksen päättäessä seuraavan kerran tulevaisuusinvestoinneista.

Savonlinnan alueen elinvoiman vahvistaminen

Periaatepäätös Parikkala – Syväoron rajanylityspaikan kansainvälistämisestä. Valtiontalouden kehykseen tehdään investoinnin ja toimintamenojen edellyttämät varaukset liikennejärjestelyjen sekä Rajavartiolaitoksen ja Tullin toimintamenojen osalta. Tavoitteena on, että rajanylityspaikka avautuu vuonna 2024. Periaatepäätöksen edellyttämät lisäresurssit eivät vaikuta Rajavartiolaitoksen nykyiseen toimintaan sitä heikentävästi.

Ammattikorkeakoulujen aloituspaikkoja lisätään Savonlinnassa 150 paikalla vuodesta 2020 alkaen.

Valtio edistää ja tukee Saimaan norppa-alueiden nimeämistä Unescon maailman luonnonperintökohteeksi.

Hallitus katsoo, että näillä päätöksillä Savonlinnan alueen elinvoimaa on vahvistettu hallitusneuvotteluissa sovitulla tavalla.

Varhaiskasvatus ja ammatilliset oppilaitokset

Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelma käynnistetään kolmivuotisena (laajennetaan 5-vuotiaiden maksuttoman osa-aikaisen varhaiskasvatuksen kokeilua, pilotoidaan kaksivuotista esikoulua, luodaan neuvolasta väylä varhaiskasvatukseen sekä kehitetään kolmiportaisen tuen mallia varhaiskasvatukseen). Varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelman rahoitusta ja ammatillisten oppilaitosten rahoitusta lisätään hallitusohjelman mukaisesti hallituksen päättäessä seuraavan kerran tulevaisuusinvestoinneista.

Väyläverkon kehittäminen ja metsäteollisuuden investoinnit

Hallitus varautuu väyläverkon kehittämisessä osaltaan mahdollisiin metsäteollisuuden suurempiin investointeihin huomioiden hallituksen ympäristö- ja ilmastotavoitteet.

Yritystukileikkaus

Hallitus toimii tavalla, jonka seurauksena Suomi on hiilineutraali vuonna 2035 ja hiilinegatiivinen nopeasti sen jälkeen. Tämä tehdään nopeuttamalla päästövähennystoimia ja vahvistamalla hiilinieluja.

Osana tätä kokonaisuutta arvioidaan yritystuet.

Ensimmäisessä vaiheessa yritystukien leikkaus toteutetaan alentamalla parafiinisen dieselöljyn veronalennusta 120 miljoonalla eurolla kohdistuen tuen leikkaus mahdollisuuksien mukaan fossiiliseen (parafiiniseen) dieselöljyyn.

Yritystukien osalta jatkotyössä tavoitellaan ympäristö- ja ilmastovaikutukseltaan haitallisten tukien merkittävää leikkausta. Jatkotyön perusteella päätökset tehdään syksyllä 2020 ottaen huomioon myös vaikutukset työllisyyden, sosiaalisen oikeudenmukaisuuden ja aluetalouden näkökulmasta.

Energiaverouudistus ja sen osana ratkaistava turpeen verokohtelu käynnistyy keväällä 2020. Turpeen energiakäyttö vähintään puolitetaan vuoteen 2030 mennessä. Energiaverotuksen kokonaisuudistuksen osana arvioidaan turpeen verotukseen tarvittavat muutokset, jotta turpeeseen liittyvä tavoite vuonna 2030 toteutuu.

Päästökauppakompensaation tulevaisuus selvitetään vuoden 2020 loppuun mennessä ottaen huomioon energiaverouudistuksessa esille tulevat seikat.

Investointeja edistetään

Tuotannolliset investoinnit ovat Suomessa jääneet keskeisten kilpailijamaiden taakse. Tuottavuuskasvu on jämähtänyt viimeisen kymmenen vuoden aikana. Hallituksen tavoitteena on vauhdittaa tuottavuutta ja yksityisiä tuotannollisia investointeja. Hallitus haluaa kannustaa yrityksiä niin aineettomiin kuin aineellisiin investointeihin. Kasvanut epävarmuus korostaa luottamusta vahvistavan kestäväen talouspolitiikan merkitystä.

Hallitus selvittää ja valmistelee pikaisesti hallituksen esityksen määräaikaisista kaksinkertaisista poistoista kone- ja laiteinvestointeihin kannustamiseksi neljän vuoden ajaksi. Tämä merkitsisi yritysten kannalta lykättyä verotusta, joka ei heikentäisi pysyvästi julkisen talouden tasapainoa. Hallituksen tavoitteena on uudistuksen voimaantulo vuonna 2020.

Hallitus selvittää pikaisella aikataululla mahdollisuutta antaa esitys määräaikaisesta tutkimusyhteistyökannustimesta, jonka tavoitteena on kannustaa aineettomiin investointeihin. Yrityksille voitaisiin myöntää esimerkiksi 50 %:n ylimääräinen verovähennys yritysten sekä korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten tutkimus- ja innovaatiohankkeiden rahoitusmenoista neljän vuoden ajan. Selvityksessä tukeudutaan kattavasti aiempiin aiheita koskeviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Tavoitteena on uudistuksen voimaantulo vuonna 2020.

Osaamisen vahvistamiseksi hallitus toteuttaa listaamattomien kasvuyritysten henkilöstön palkitsemista koskevan lainsäädäntöuudistuksen 1.7.2020 alkaen.

Osaamisen, digitalisaation ja tiedon käytön edistäminen vahvistaa investointien edellytyksiä. Hallitus linjasi investointiluonteisista menoista julkisen datan avaamiseen ja sen hyödyntämiseen sekä digitalisaation edistämiseen ja tekoälyn käytön rahoituksesta vuosille 2020–2022.

Investointien lupamenettelyn tehostamiseksi selvitetään investointihankkeiden lupamenettelyn viranomaistoiminnan ajan rajaamista enintään vuoteen.

Hallitus käynnistää hintakilpailukyvyyn ja tuottavuuskehityksen tehostetun seurannan. Tulo- ja kustannuskehityksen selvitystoimikunta informoi talousneuvostoa hintakilpailukyvyyn kehittymisestä ja VM:n ja tutkimuslaitosten asiantuntijoiden tuottavuuslautakunta raportoi talousneuvostolle tuottavuuskehityksestä.

Kunnallisveron ennakoitua hitaampi kertyminen kuluvana vuonna

Hallitus antaa eduskunnalle lisätalousarvioesityksen ja tarvittavan lainsäädännön muutosesityksen, jolla vuodelle 2020 varattua 237 milj. euron kertaluonteisen kompensatioerän maksamista kunnille aikaistetaan vuodelle 2019. Esitykset annetaan ensi tilassa.

Työllisyyden edistäminen

Hallituksen talous- ja työllisyyspolitiikan tavoitteena on, että normaalin kansainvälisen ja siitä heijastuvan kotimaisen talouskehityksen oloissa työllisyysaste saavuttaa 75 prosentin tason 15–64-vuotiaiden ikäryhmässä vuonna 2023. Tämän toteutuessa normaalin kansainvälisen talouden tilanteessa julkinen talous on tasapainossa vuonna 2023.

Ensi vuoden syksyllä hallituksella tulee olla osoitettavissa päätösperäisesti 30 000 uutta työllistä vastaavat toimenpiteet. Tavoitteen toteutuminen edellyttää päättäväisiä ja pikaisia toimenpiteitä sekä hallitukselta että työmarkkinajärjestöiltä. Tähän tarvitaan myös tiivistä yhteistyötä kuntien sekä elinkeinoelämän kanssa.

1. Hallituksen työllisyystoimien valmisteluprosessista
 - Hallitus saa tammikuussa 2020 iltakoulussa arvion kolmikantaisten työryhmien työn etenemisestä ja tarkentaa samassa yhteydessä tavoitteellisen valmistelun kohti kehysriihtä.
 - Työllisyyden edistämisen ministeriryhmä tuottaa hallitukselle ensi kevään kehysriihteen mennessä väliarvion budjettiriihessä päätettyjen työllisyystoimenpiteiden toteutumisesta sekä toimien arvioidusta vaikutuksesta työllisyyskehitykseen.
 - Hallitus linjaa kevään kehysriihessä syksyyn 2020 budjettiriihteen valmisteltavien toimien suuntaviivat.
 - Työministerin johdolla asetetaan tutkijaryhmä selvittämään työllisyyttä ja työllisyysasteen nousua edistäviä keinoja. Ryhmältä toivotaan ehdotuksia kevään kehysriihteen mennessä.
2. Hallitus esittää pieni- ja keskituloisille hallitusohjelman mukaista ansiotuloveronkevennystä, mikä edistää työllisyystavoitteen saavuttamista 2020.
3. Hallitus käynnistää työllisyyspalvelujen alueelliset kuntakokeilut. Hankkeilla lisätään palvelujen asiakaslähtöisyyttä ja tavoitellaan hallinnonalat ylittäviä ratkaisuja. Kokeilujen tavoitteena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Kokeilujen vaikuttavuutta seurataan tutkimusperusteisesti. Hankkeen työllisyysvaikutukset syntyvät valtion ja kuntien resurssien yhdistämisen sekä palvelujen ja toimintamallien kehittämisen tuloksena. Hallitus linjaa työvoimapolitiikan palvelurakenteesta hallituskauden aikana.
4. Palkkatuki uudistetaan ja sen käyttöä yrityksissä lisätään merkittävästi. Palkkatuella edistetään avoimille työmarkkinoille työllistymistä ja nostetaan työllisyysastetta kestäväällä tavalla. Tavoitteena on yksinkertaistaa ja nopeuttaa palkkatukiprosessia ja vähentää työnantajiin kohdistuvaa byrokratiaa. Valmistelussa selvitetään ennakolta sitovan palkkatukipäätöksen antamista työnantajalle sekä mahdollisuutta maksaa palkkatuki etukäteen. Osaamistarpeiden tunnistaminen, osaamisen kehittäminen ja muut palvelut kytketään tiiviimmin osaksi palkkatukea. Valmistelussa selvitetään mahdollisuutta korottaa palkkatuen enimmäismäärää vaikeimmin työllistyvien osalta. Nykyinen kolmannen sektorin palkkatuki uudistetaan avoimille työmarkkinoille siirtymisen tueksi kytkemällä siihen vahva yksilöllinen tuki, työkyvyn kartoitus ja muut palvelut tarkoituksenmukaiseksi ja yksilölliseksi kokonaisuudeksi. Uudistus tulee voimaan vuonna 2020.
5. Vuoden 2020 alusta lähtien toteutetaan nopeat toimet palkkatuen pullonkaulojen poistamiseksi ja käytön lisäämiseksi. Palkkatuessa otetaan käyttöön sähköinen palvelu palkkatukipaikkojen välitystä varten. Työnhakijalle myönnettävää palkkatukikorttia (työllistymisseteli) uudistetaan. Työnantajia tuetaan vaikeimmin työllistyvien rekrytoinnissa yhdistämällä työhönvalmennus tehokkaammin osaksi palkkatuettua työtä. Työhönvalmennuksen enimmäismäärää lisätään palkkatuella työllistettäessä. Selvitetään tapoja lisätä nuorten oppisopimuskoulutuksen käyttöä palkkatukea hyödyntäen. Palkkatukikäsittelyn nopeuttamiseksi ja sujuvoittamiseksi otetaan sähköisessä asiointissa käyttöön käsittelyaikatakuu.
6. Käynnistetään rekrytointitukea koskeva kokeilu, jolla edistetään työttömien nopeaa työllistymistä, uusien työnantajayritysten syntyä ja yritysten kasvua alentamalla yksinyrittäjien ja mikroyritysten kynnystä rekrytoida.

7. Työttömyysturvaa ja työttömien palveluita sekä työnhakuvelvoitetta uudistetaan tukemaan työttömyysjaksojen lyhentymistä, lyhytaikaisen työn vastaanottamista sekä työnhakuun kannustamista. Työttömyysturvan seuraamusjärjestelmää uudistetaan ja kohtuullistetaan. Tavoitteena on, että työnhakijan tarpeet huomioon ottavat palvelut ja tehokas työnhaku alkavat mahdollisimman pian työnhakijaksi ilmoittautumisen jälkeen. Palvelut ja työnhakuvelvoite perustuvat yksilölliseen työllistymissuunnitelmaan, jonka laatimisessa hyödynnetään digitaalisuutta työnhakijan valmiuksista riippuen. Hallitus antaa esityksen syksyllä 2020 ja muutosten on tarkoitus tulla voimaan vuoden 2021 alussa. Kolmikantaisesti valmistellaan esitys työttömyysturvan uudistamisesta työnhakua nykyistä paremmin kannustavaksi siten, että oikeudet ja velvollisuudet ovat tasapainossa. Omaehtoisen koulutuksen kehittämistarpeita arvioidaan työllisyyden, osaamistason ja jatkuvan oppimisen tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.
8. Selvitetään mahdollisuutta siirtää pääosa TE-toimistojen työttömyysturvatehtävistä Kansaneläkelaitoksen ja työttömyyskassojen hoidettaviksi. Tavoitteena on selkeyttää työttömyysturva- ja vuorotteluvapaajärjestelmien toimeenpanoa ja lisätä TE-toimistojen mahdollisuutta keskittyä työttömille tarjottaviin palveluihin.
9. Toteutetaan osatyökykyisille suunnattu työkykyohjelma, jolla helpotetaan heidän työllistymistään. Työkykyohjelmassa käynnistetään toimet työkyvyn tunnistamiseksi, ohjataan työnhakijat heidän tarpeensa mukaisesti työkyvyn tuen palveluihin ja käynnistetään TE-palveluissa ja sote-palveluissa kokeiluhankkeet työkykypalvelujen kehittämiseksi. Työkykykoordinaattoreiden määrää TE-toimistoissa lisätään 20 henkilötyövuodella. Käynnistetään ohjelma, jossa julkisiin hankintoihin asetettavilla kriteereillä työllistetään osatyökykyisiä ja muita vaikeassa asemassa työmarkkinoilla olevia henkilöitä. Valmistellaan strategia yhteiskunnallisten yritysten toimintaedellytysten parantamiseksi.
10. Otetaan käyttöön osatyökyvyttömyyseläkkeen lineaarinen malli osatyökyvyttömyyseläkkeellä olevien työnteon kannusteiden parantamiseksi ja kannustinloukun poistamiseksi. Hallituksen esitys koskien lineaarista mallia annetaan eduskunnalle syksyllä 2020 ja lait voivat tulla voimaan 1.1.2022.
11. Hallitus laatii aiempaa valmistelua hyödyntäen mielenterveysstrategian, joka näkee mielenterveyden pääomana, turvaa mielenterveysoikeudet ja -palvelut, linkittää ne olemassa oleviin rakenteisiin, ehkäisee itsemurhia ja vahvistaa ammattilaisten osaamista. Samalla uudistetaan mielenterveys- ja päihdelainsäädäntö. Mielenterveyden häiriöt ovat taustasyynä 43 prosentissa työkyvyttömyyseläkkeissä. Strategian yhteydessä annetaan linjaukset mielenterveyttä tukevista palveluista ja toimenpiteistä.
12. Hallitus antaa syksyllä 2019 esityksen työttömyysturvan lisäpäiväoikeuden alaikärajan nostamiseksi yhdellä vuodella vuonna 1961 ja sen jälkeen syntyneillä työmarkkinajärjestöjen tekemän eläkesopimuksen mukaisesti.
13. Hallitus antaa esityksen aktiivimallin kumoamisesta syksyllä 2019 ja linjaa samalla aktiivimallin työllisyysvaikutukset kompensoivista toimista tehdyn valmistelun pohjalta ja niin, että tutkimustulokset työllisyysvaikutuksista huomioidaan. Aktiivimallin kumoaminen tulee voimaan 1.1.2020. Työttömyysturvan vastikkeellisuutta ja kannustavuutta kehitetään edelleen vuonna 2021 voimaantulevassa työttömyysturvan ja työttömien palvelujen uudistuksessa (ks. kohta 7 ja hallitusohjelma).
14. OKM ja TEM valmistelevat pikaisessa aikataulussa ehdotukset lyhyempien koulutuskokonaisuuksien mahdollistamisesta työssäkäyvien ja työttömyysuhan alla olevien tueksi. Samalla selvitetään mahdollisuudet lisätä nopeavaikutteista, osaaajapulaa helpottavaa täydennys-, muunto- ja lisäkoulutusta. Aikuiskoulutustuki uudistetaan mm. joustavan, osa-aikaisen opiskelun mahdollistamiseksi. OKM ja TEM asettavat työryhmän oppisopimusjärjestelmän kehittämiseksi vastaamaan paremmin nuorten ja työelämän tarpeita.

15. Perustetaan työryhmä (OKM, TEM, STM) nuorisotakuun toimeenpanon varmistamiseksi. Työ käynnistyy välittömästi ja työryhmä laatii kehittämissuunnitelmia kevään 2020 kehysriihen mennessä.
16. Hallitus helpottaa ulkomaalaisten tutkijoiden, Suomessa opiskelevien ja korkeakoulututkinnon suorittaneiden sekä heidän perheidensä maahan jäämistä uudistamalla lupakäytäntöjä, sujuvoittamalla oleskelulupaprosesseja sekä vahvistamalla korkeakoulujen ja työelämän vuorovaikutusta. Opiskelijoille myönnettäisiin oleskelulupa koko tutkinnon suorittamisen ajaksi ja valmistumisen jälkeen sitä pidennettäisiin kahteen vuoteen. Selvitetään myös taloudellisia kannustimia ulkomaisten opiskelijoiden Suomeen jäämistä rohkaisemaan.
17. Edistetään työvoiman ulkopuolella ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien maahanmuuttajien työllistymistä laajentamalla maahanmuuttajien moniammatillisten osaamiskeskusten toimintaa. Toimintamalli keskittyy asiakkaan osaamisen tehostettuun kartoittamiseen, työelämään ja tarvittavaan koulutukseen ohjaamiseen ja tarvittaessa tukee koulutuksen ja työssäkäynnin alkuvaiheessa. Vakinaistetaan maahanmuuttajien ohjaus- ja neuvontapalvelupisteet, ml. monikielinen palvelu, jolla varmistetaan maahantulon alkuvaiheessa henkilökohtaista neuvontaa ja ohjausta omalla äidinkielellä, ja jossa palvelua voi saada kokonaisvaltaisesti Suomeen asettautumiseen, työllistymiseen, koulutukseen ja muuhun kotoutumiseen liittyvistä asioista. Käynnistetään Työelämän monimuotoisuusohjelma.
18. Käynnistetään laaja-alainen kansainvälisen rekrytoinnin ohjelma. Ohjelmalla vahvistetaan osaavan työvoiman saatavuutta, työmarkkinoiden kohtaantoa, yritysten ja TKI-toiminnan kasvua ja kansainvälistymistä, investointien houkuttelua, ulkomaalaisten opiskelijoiden ja tutkijoiden Suomeen kiinnittymistä sekä työnantajien rekrytointi- ja monimuotoisuusosaamista. Keskeiset toimenpiteet ovat:
 - Kansainvälisten osaajien (ml opiskelijat ja tutkijat) ja heidän perheidensä Suomeen houkuttelun, asettautumisen ja jäämistä vahvistaminen
 - Kansainvälisen rekrytoinnin mallin luominen
 - Yritysten ja TKI-toiminnan kasvun ja kansainvälistymisen sekä investointien houkuttelun tukeminen kansainvälisillä osaajilla
 - Työelämän vastaanottavuuden ja monimuotoisuuden lisääminen
19. Hallitus käynnistää kunnianhimoisen työperäisen maahanmuuton kokonaisuudistuksen, joka tähtää merkittävään työllisyyden kasvuun. Tavoitteena on saavuttaa hallituskauden aikana työperäisten oleskelulupien nopea ja sujuva käsittely 1 kk:n määräajassa. Työperäisen maahanmuuton pullonkauloja puretaan ja toiminta keskitetään yhden tulosvastuullisen johdon alle. Resursseja lisätään koko maahanmuuttoprosessissa (UM, SM, TEM), lainsäädäntöön tehdään tarvittavat muutokset ja työperäisen maahanmuuton käytännöt uusitaan uuden johtamismallin perusteella. Työvoiman liikkuvuuden ja kohtaannon varmistamiseksi arvioidaan tarve alueellisen työlupamenettelyn yhtenäistämiseksi. Varmistetaan työehtojen valvonnan riittävät resurssit.
20. Yritysten ulkomaisten avainhenkilöiden Suomeen tuloa helpotetaan siten että avainhenkilöisen palkkaa koskeva lähdeverolaki säädetään pysyväksi ja lähdeveroprosenttia ehdotetaan alennettavaksi 35:stä 32:een. Hallitusohjelman toimeenpano kansainvälisten osaajien houkuttelemiseksi kasvualueille edellyttää Talent Boost –toimenpideohjelman jatkamista ja laajentamista. Toimenpiteitä toteutetaan heti hallituskauden alussa, jotta ne ehtivät vaikuttaa työllisyysasteeseen ja talouskasvuun tällä hallituskaudella.
21. Kiihdytetään luovien alojen työllisyyden kasvua Creative Business Finland –ohjelman avulla.
22. Paikallisen sopimisen edistämiseen liittyviä esityksiä tuodaan hallitukselle kehysriihen keväällä 2020.
23. Työ- ja elinkeinoministeriö selvittää, miten TE-palvelut voivat neuvonnan keinoin nykyistä paremmin tukea osuuskuntamuotoista työllistymistä.

24. Hallituksen yrittäjyysstrategian tavoitteena on monipuolistaa elinkeinorakennetta ja kannustaa kasvuun erityisesti pk-yrityksiä siten, että sekä kasvuhakuisten pk-yritysten määrä kasvaa koko Suomessa että yritykset kasvavat kaikilla toimialoilla kannattavasti ja sitä kautta luovat työllisyyttä ja hyvinvointia kattavasti koko Suomeen. Strategia huomioi eri kokoiset yritykset sekä nuoret kasvuyritykset sekä sisältää mm. yksinyrittäjien aseman, mikroyritysten työllistämisen edistämisen, pienten yritysten ja niiden henkilöstön neuvonnan työelämän sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä, yrittäjien työhyvinvoinnin ja maahanmuuttajayrittäjien tuen, luovan alan arvomuodostuksen ja liiketoimintamallien kehittämisen, pk- ja midcap-yritysten kasvuhakuisuuden ja kansainvälistymisen tukemisen sekä suurten veturiyritysten kanssa tehtävän vienninedistämisen. Lisätään neuvontaa ja tukea pienille yrityksille ja niiden työntekijöille työelämän sääntelyyn liittyvissä kysymyksissä. Yrittäjyysstrategia laaditaan syksyn 2019 aikana ja käsitellään työllisyyden edistämisen ministerityöryhmässä. Strategian laajamittainen toimeenpano aloitetaan tammikuussa 2020.
25. Työvoiman liikkuvuutta edistääkseen hallitus antaa eduskunnalle esityksen, jossa säädettäisiin puolet työnantajan maksamista muuttokustannuksista verovapaiksi.